

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Seutuvaikuttajan käsikirja

Päivitys 2023

Kuinka seutuyhteistyö toimii?

3

Seutuyhteistyön tuloksia vuodesta 2005

14

Seutupäättäjän työkalenteri

18

Seutuyhteistyö on kaupunkiseudun supervoima!

Tampereen kaupunkiseutu ja seutuyhteistyömme ovat Suomen kärkeä. Molemmat tunnustetaan ja niiden vaikutukset näkyvät. Olemme kansallinen esimerkki luottamuksen rakentamisesta ja kokonaisuuden edistämisestä. Seutuyhteistyömme monialaisuus, systemaattisuus sekä aitous ihmetyttävät muita.

Tytyväisyys on kehityksen loppu, sanotaan. Vaikka kaupunkiseutu menestyy nyt, on meillä mahdollisuus olla yhdessä vielä parempia. Seutuyhteistyö on fiksu tapa suunnitella ja rakentaa kuntarajatonta kaupunkiseutua. Tässä kirjasessa kerromme konkreettisista teoista, joista kaikki kunnat hyötyvät.

Kaupunkiseudun kasvun jatkuessa luomme sille seutuyhteistyöllä kestävät edellytykset yli kuntarajojen. Ekologisen ja taloudellisen kestävyiden rinnalle nousee yhtä vahvemmin sosiaalinen kestävyys, houkuttelevathan kaupungit runsaasti erilaista väestöä ja kansainvälisyyttä. Pidetään yhteydet auki maailmalle ja rakennetaan samalla hyvää arkea seudun asukkaille.

Tänään teemme kaupunkiseutua yhä enemmän vuoropuhelussa asukkaiden kanssa. Uusi seutustrategia ja rakennesuunnitelma ovat valmistuneet yhdessä asukkaiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Visiomme on olla vihreä metropoli vuonna 2040. Tehdään se yhdessä, hyvällä kunnianhimmolla ja toisiimme luottaen.

Päivi Nurminen

Seutujohtaja

040 754 3692

paivi.nurminen@tampereenseutu.fi

Sisällys

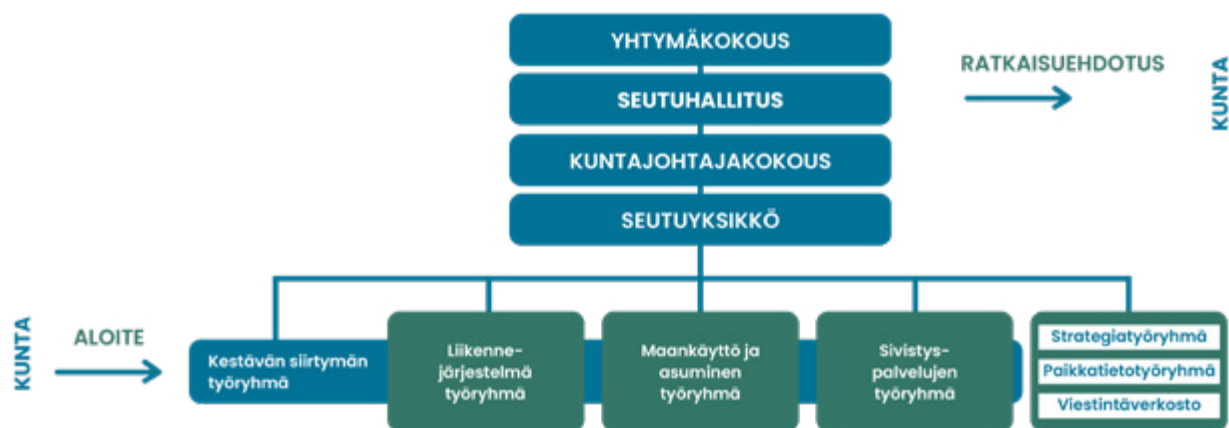
Seutuyhteistyö on kaupunkiseudun supervoima	2	Yhteistyöllä laatua ja tehokkuutta sivistyspalveluihin	12
Kuinka seutuyhteistyö toimii?	3	Seututieto visualisoi seudun kehitystä	13
Teemme yhdessä seudun tulevaisuutta!	4	Seutuyhteistyön tuloksia vuodesta 2005	14
Rakennesuunnitelman 2040+ luonnos	5	Seudullisia tapahtumia	16
Seutuhallitus 1.8.2023–31.7.2025	6	Tampereen kaupunkiseudun yhteistyökumppaneita	17
Ennakoimme yhteistä tulevaisuutta	8	Seutupäättäjän työkalenteri	18
Ovet auki kansainvälisyydelle	9		
Tavoitteena rajaton ja kestävä liikkuminen	10		
Maankäyttöyhteistyö rakentaa eheän ja toimivan seudun	11		

Kuinka seutuyhteistyö toimii?

Tampereen kaupunkiseutuun kuuluvat Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää yhtymäkokous, joka valitsee seutuhallituksen sekä päättää talousarviosta ja tilinpäätöksestä. Seutuhallitus johtaa käytännön yhteistyötä seutustrategian pohjalta. Kuntajohtajakokous käsittelee omalta osaltaan seutuhallitukselle valmistellut asiat.

Asioiden valmistelu käynnistyy seudullisissa työryhmissä, joiden ehdotuksina ne tulevat seutuhallitukseen. Seututyöryhmissä on asiantuntija-edustajat kaikista kunnista ja asioita valmistelevat kuntayhtymän asiantuntijat.

Kuntayhtymän rahoituksesta vastaavat jäsenkunnat asukaslukujen mukaan. Budjetti on noin 1,1 M€ ja kuntien maksuosuudet ovat noin 2,8 euroa asukasta kohti.

Lisäksi seudulla toimii Tietohallinnon seudullinen johtoryhmä Tampereen kaupungin vetämänä.

”

Olen kokenut seutuyhteistyön tärkeänä ja seudun asukkailla hyödyllisenä, mm.

kuntarajat madaltuvat palvelujen toteuttamisessa. Seutuhallituksen työskentely näkyy kaupunki-seudun kasvussa ja rakentaa siitä Suomen toista metropolia. Kaudella 2017–2021 linjattiin mm. yhteistä asuntopolitiikkaa, tehtiin MAL-sopimus sekä luotiin hyvinvoinnista, segregatiosta ja lähijunaliikenteestä raamit.

Lauri Lyly,
Seutuhallituksen
puheenjohtaja 2017–2021

”

Kunnan roolin muututtua seutuyhteistyössä korostuvat kestävän kasvun ja elinvoiman edistäminen. Yhteistyökulttuurimme on poikkeuksellisen vahva ja sillä tuemme erilaisten ja erikokoisten kuntien menestymisen edellytyksiä.

Anna-Kaisa Ikonen,
Seutuhallituksen
puheenjohtaja
2013–2017, 2021–2023

”

Tampereen seudun asukkaiden arjen tulee olla sujuvaa ja hyvinvointia lisäävää, tulevaisuuden kestävä ja liike-elämän vireää. Meidän tulee ajatella kehittämistä isossa kuvassa – olemmehan Suomen vetovoimaisin alue sekä kakkoskeskus. Elinvoimaisen seudun kansainvälisyydestä tulee pitää huolta.

Kalervo Kummola,
Seutuhallituksen
puheenjohtaja
2023–

Teemme yhdessä seudun tulevaisuutta!

Uuden seutustrategian visio vuoteen 2040 on "Vehreä metropolimme". Se ohjaa seutuyhteistyötä seuraavan neljän vuoden ajan. Strategian kolme kärkeä ovat Lumoava arki, Fiksu kasvu ja Maailmalle auki.

Vehreä metropolimme

Lumoava arki

Kaupunkiseudulla voi asua eurooppalaisittain urbaanisti tai maaseudun kylissä. Naapurustomme ovat turvallisia ja viihtyisiä.

Asukkaille on tarjolla älykkäitä
liikkumismahdollisuuksia ja
elämyksiä vapaa-aikaan.
Luonnon sinivihreys ihastuttaa
arkeamme. Kuntien palvelut on
viritetty tuottamaan asukkaille
hyvinvointia ja elämänlaatua.

Asukasosallisuus ja yhteenkuuluvuus vahvistavat ilmapiiriä. Kaupunkiseutu on kaikille läheinen.

Fiksu kasvu

Toimimme ekologisesti kestävästi ja kuntarajattomasti. Kasvun selkärangana on eheä ja vahva yhdyskuntarakenne.

Seudullinen elinkeinopolitiikka
vauhdittaa yritystoiminnan
kestävää siirtymää ja panostaa
valittuihin kärkisiin.

Kaupunkiseudun työpaikat lisääntyvät, koulutus ja osaaminen kohtaa työpaikkojen tarpeet.

Yritysten sijoittumisessa ei katsota kuntarajoja.

Mailmalle auki

Teemme kaupunkiseutua
maailmalla tunnetuksi ja
parannamme yhteyksiä.
Tänne on helppo saapua.

Tuemme monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä sekä arjen kansainvälistymistä. Tänne on mukava juurtua.

Seudun työmarkkinat ja koulutusympäristöt houkuttelevat kansainvälisiä osaajia ja oppijoita. Täällä on hyvä kehittyä.

”Metropolistrategia sisältää ajatuksen seudun kehittamisestä yhteen kasvaneena ja kuntarajat-tomana alueena. Toimintakenttämme on globaali, ja jo nyt tarjoamme maailmanluokan palveluja ja kansainvälisen toimintaympäristön”, seutujohtaja **Päivi Nurminen** kuvailee.

”Vehreys puolestaan korostaa luonnon merkitystä, näkyvyyttä ja vaalimista alueen tulevaisuustekijänä. Tämä erottaa meidät muista metropoleista. Vehreys muistuttaa myös kestävyysajattelusta, joka liittyy kaikkeen toimintaamme.”

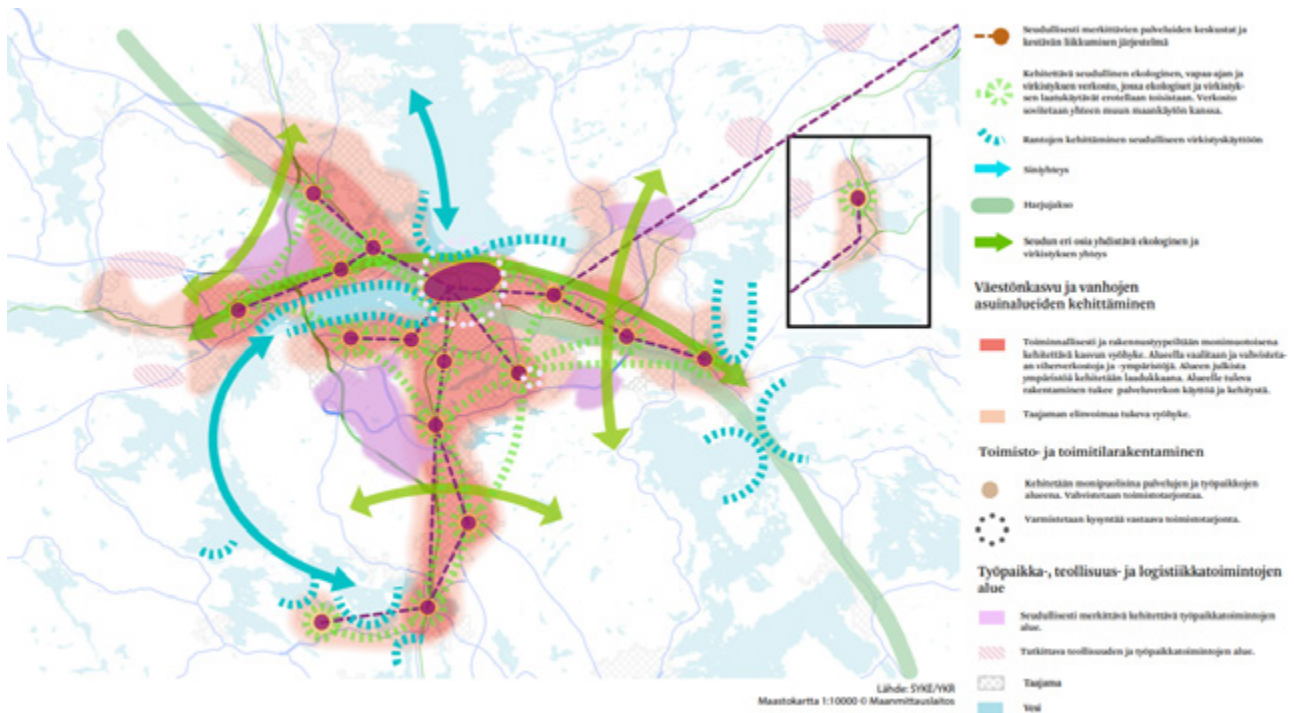

Rakennesuunnitelman 2040+ luonnos

Keväällä 2023 muotoiltu Rakennesuunnitelman 2040+ luonnos kuvaa kartoilla, millaista kaupunkiseutua rakennamme. Se on kuntien yhteinen visio seudun maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän kehityksestä tulevana vuosikymmeninä. Rakennesuunnitelma toimeenpannaan kuntien ja seudun panosten avulla hyödyntäen myös valtioyhteistyötä ja MAL-sopimusta.

Rakennesuunnitelman 8 tavoitetta:

1. Eheyttämme yhdyskuntarakennetta
2. Kehitämme keskustoja ja keskuksia
3. Parannamme asuinympäristöjen kauneutta, laatua ja monipuolisuutta
4. Vahvistamme elinkeinoelämää ja kansainvälisyyttä
5. Lisäämme kestävää liikkumista
6. Suunnittelemme palveluja ja palveluverkkoa seudullisesti
7. Vahvistamme vetovoimaista vehreyttä
8. Huomioimme energiamurroksen

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset (MAL) ovat valtion ja Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisiä yhteistyösopimuksia. MAL-sopimuksessa sovitaan kaupunkiseudun pitkäjänteisestä kehittämisestä ja rahoituksesta neljän vuoden ajaksi. Kaupunkiseudun ja valtion viides yhteinen MAL-sopimus solmitaan syksyllä 2023.

Seutuhallitus 1.8.2023–31.7.2025

Seutuhallituksessa on 13 jäsentä. Tampereen kaupungilla on seutuhallituksessa 6 jäsentä ja jokaisella muulla kunnalla 1 jäsen. Seutuhallitusta johtaa Tampereen pormestari ja esittelijänä toimii seutujohtaja. Seutuhallitus kokoontuu kerran kuussa, ja sen esityslistat ja pöytäkirjat julkaistaan osoitteessa: <https://tampereenseutu.fi/seutuyhteistyö/seutuhallitus/>

Kalervo Kummola
Seutuhallituksen puheenjohtaja
(Tampere, KOK)

Raimo Kouhia
(Kangasala, SD), vpj.
050 380 3322
raimo.kouhia@kangasala.fi

Pauliina Österberg
(Lempäälä, KESK)
044 5386 614
lh.pauliina.osterberg@lempaala.fi

Anne Nyman
(Nokia, VAS)
anne.nyman@nokiankaupunki.fi

Jussi Viljanen
(Orivesi, KOK)
044 421 5085
lh.jussi.viljanen@orivesi.fi

Sirpa Repo
(Pirkkala, VIHR)
040 750 9145
lh.sirpa.repo@pirkkala.fi

Kristiina Pispala
(Vesilahti, KOK)
040 1918 882
kristiina.pispala@vesilahti.fi

Toni Kolehmainen
(Ylöjärvi, PS)
040 520 1906
toni.kolehmainen@ylojarvi.fi

Anne-Mari Jussila
(Tampere, KOK)
044 288 2123
anne-mari.jussila@elisanet.fi

Matti Helimo
(Tampere, VIHR)
matti.helimo@tampere.fi

Inna Rokosa
(Tampere, SD)
inna.rokosa@gmail.com

Pekka Salmi
(Tampere, SD)
pekka.salmi@tampere.fi

Aarne Raevara
(Tampere, PS)
041 522 4636
aarne.raevaara@gmail.com

Kuntayhtymän (TKS) henkilöstö = seututoimisto

Kuntayhtymää ja sen toimintayksikköä eli seututoimistoa johtaa seutujohtaja, joka vastaa asioiden valmistelusta ja esittelee asiat seutuhallituksen päätettäväksi. Lisäksi toimistolla työskentelee seitsemän asian-tuntijaa. Seutujohtajana toimii **Päivi Nurminen**.

Seututoimisto sijaitsee Tampereella Tampel-
lassa osoitteessa Kelloportinkatu 1 C.

Seutusihteeri ja seutuassistentti

Seutusihteeri toimii seutujohtajan varahenki-
lönä ja kuntayhtymän toimielinten sihteerinä.
Työhön kuuluu myös
päättövalmistelua
sekä talouden ja
hallinnon tehtäviä.

Juhani Pohjonen

Seutusihteeri

040 587 8557

juhani.pohjonen@tampereenseutu.fi

Seutuassistentti huolehtii kuntayhtymän
viestinnästä, edistää seutuyhteistyön
tunnettavuutta ja koordinoi
seudullista
viestintäverkostoa.

Minna Lehrbäck

Seutuassistentti

040 544 1591

minna.lehrback@tampereenseutu.fi

Kuntajohtajakokous

Kuntajohtajat kokoontuvat seutuasioiden
äärelle joka toinen viikko. Kuntajohtajakokous
käsittelee seutuhallitukselle valmisteltavia
asioita, ja kuntajohtajat vastaavat asioiden
esittelystä omassa kunnassaan.

Kuntajohtajakokouksen jäsenet:

Konsernijohtaja **Juha Yli-Rajala**, Tampere (pj.)

Kaupunginjohtaja **Oskari Auvinen**, Kangasala

Kunnanjohtaja, Vesilahti

Kansliapäällikkö **Jaakko Joensuu**, Pirkkala

Kaupunginjohtaja **Juha Kuusisto**, Orivesi

Strategiajohtaja **Reija Linnamaa**, Tampere

Johtaja **Mikko Nurminen**, Tampere

Kaupunginjohtaja **Pauli Piiparinen**, Ylöjärvi

Kunnanjohtaja **Heidi Rämö**, Lempäälä

Kaupunginjohtaja **Eero Väätäinen**, Nokia

Kuntayhtymä valvoo kuntien yhteisiä etuja

Kuntayhtymä valvoo jäsenkuntien yhteistä
etua ja edistää seudulle tärkeitä hankkeita.
Vaikuttamisessa korostetaan suurten kau-
punkiseutujen näkökulmaa. Edunvalvonnan
muotoja ovat mm. lausunnot lainsäädännön
uudistuksiin ja kansallisiin hankkeisiin sekä
yhteiset tavoitteet valtion budjettiin ja
hallitusohjelmaan. Edunvalvontaa tehdään
yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa.
Syksyisin järjestetään Pirkanmaan vaikuttaja-
foorumi. Kuntayhtymässä edunvalvonta on
osa seutujohtajan tehtävää.

Kansallinen MAL-verkosto

Kuntayhtymä toimii myös vastuuorganisaat-
iona kansalliselle MAL-verkostolle, jonka piiris-
sä toimivat 18 Suomen suurinta kaupunkia tai
kaupunkiseutua, valtion MAL-teemoihin liittyvät
instituutiot sekä tutkimusyhteisö.

Kysy minulta verkostosta:

Kati-Jasmin Kosonen

Kehittämispäällikkö

MAL-verkosto

040 195 2852

kati-jasmin.kosonen@tampereenseutu.fi

www.mal-verkosto.fi

Ennakoimme yhteistä tulevaisuutta

Tulevaisuuden ennakointi auttaa kaupunkiseutua varautumaan erilaisiin kehityskulkuihin ja tulevaisuuskuviin. Sen avulla kunnat voivat tehdä ajoissa hyviä päätöksiä, hyötyä muutoksista ja välttää riskejä. Strategista ennakointia tehdään Kestävä siirtymä -työryhmässä kuntien edustajien ja sidosryhmien kanssa.

”Hyödynnämme tutkimuksia ja tilastoja sekä analysoimme toimintaympäristöä ja trendejä. Pohdimme vaihtoehtoisia kehityskulkuja esimerkiksi väestörakenteeseen tai kansainvälistymiseen liittyvissä skenaarioissa. Lisäämme keskustelua siitä, miten asumme, elämme ja työskentelemme tulevaisuudessa”, summaa kehittämisspäälikkö **Antti Lippo**.

”Pohdimme lisäksi, millaista tulevaisuutta itse haluamme seudulle rakentaa. Tulevaisuustieto sisältää suosituksia ja toimenpide-ehdotuksia, joiden avulla vaikutamme tulevaisuuteemme.”

Kestävää siirtymää johdetaan yhteisillä tavoitteilla

Kestävä siirtymä -työryhmä koordinoi myös seudullista ilmasto- ja kestävyystyötä. Tampereen kaupunkiseutu teki ensimmäisen seudullisen ilmastostrategiansa jo vuonna 2010, minkä jälkeen kaikki seudun kunnat liittyivät Hiilineutraalit kunnat eli Hinku-verkoston. Hinku-verkoston kunnat ovat sitoutuneet 80 %:n päästövähennyksiin vuoteen 2030 mennessä. Päästövähennystavoitteista noin puolet on jo saavutettu. Samanaikaisesti kaupunkiseudun talous- ja mm. verokertymä on kasvanut.

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali yhteiskunta vuonna 2035 ja edetä sen jälkeen kohti hiili-negatiivisuutta. Kestävä siirtymä -työryhmä tukee kuntia valintojen tekemisessä sekä kehittää työkaluja ja toimintamalleja, joilla edistetään kestävästi elinvoimaa.

Sopeutuva kaupunkiseutu -työkirja on yksi esimerkki kuntien suunnittelua tukevasta työkalusta. Se auttaa varautumaan kymmeneen tunnistettuun sää- ja ilmastoriskiin ennalta ja käynnistämään sopeutumistyön. Ilmastoriskejä ovat esimerkiksi äärimmäinen kuumuus ja hellejaksot, hulevesitulvat ja ekosysteemimuutokset.

Seudullista, kansallista ja kansainvälistä työtä

Ilmastonmuutokseen liittyvän työn ohella olemme mukana kansallisen kiertotalouden green dealin valmistelussa yhdessä maakunnan muiden toimijoiden kanssa. Ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteena on valmistella green deal hyväksyttäväksi talvella 2024.

Kuntien toimintaympäristö on suurten murrosten keskellä. Ilmastolainsäädäntö ja vastuullisuuden kriteerit uudistavat yhteiskunnan rakenteita, toimintatapoja ja ihmisten elämäntapoja. Siksi valmistelemme myös seudullisen ilmasto- ja kestävyystyön päivittämistä vuoden 2023 aikana.

Kestävä työryhmä hyödyntää kehittämissuhteissaan yhä enemmän kansallisia ja EU:n hankerahoituksia. Hankkeet ovat yksi keino myös kansainvälisyyden edistämiseksi. Yhdessä tunnustelemme myös mahdollisuuksia löytää kansainvälisiä yhteistyökumppaneita kaupunkiseudulle.

Lue lisää:

Tulevaisuuden ennakointi: <https://tampereenseutu.fi/tulevaisuuden-ennakointi/>

Sää- ja ilmastoriskit ja sopeutumisen suunnittelu: <https://tampereenseutu.fi/sopeutuminen/>

Asukkaat vaikuttavat seudun kehittämiseen

Tampereen kaupunkiseudun tavoitteena on tarjota asukkaille helppoja ja kiinnostavia tapoja osallistua ja vaikuttaa seudun kehittämiseen. Tästä hyvänä esimerkkinä on lähes 2 000 asukkaan Seutupaneeli, jonka innovatiivinen toimintamalli on leviämässä mm. hyvinvointialueille ja joka kiinnostaa laajemminkin kansallisella tasolla. Seutupaneeliin kuuluvat asukkaat saavat säännöllisesti tietoa osallistumismahdollisuuksista ja voivat vaikuttaa seudun asioihin ja seurata työn tuloksia. Seutupaneelin kautta saamme tärkeää tietoa asukaskokemuksesta ja asukkaiden ajatuksista seudun tulevaisuudesta.

Osallistu ja vaikuta asukkaana:

<https://tampereenseutu.fi/tietoa-asukkaille/osallistu-ja-vaikuta/>

Ovet auki kansainvälisyydelle

Tampereen seudulla otetaan askelia kohti kansainvälisyyttä. Kehitämme ulkomaisia vieraita houkuttelevaa tapahtuma- ja luontomatkailua, edistämme kansainvälisen tason nopeaa raideyhteyttä pääkaupunkiseudulle ja panostamme kansainvälisiin lentoyhteyksiin. Seudulle juurtumisen tueksi haluamme rakentaa englanninkielisen kasvatus- ja koulutuspolun varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Tavoitteena on myös löytää kehittämiskumppaniksi eurooppalainen kaupunki tai kaupunkiseutu.

Kysy minulta lisää:

Antti Lippo

Kehittämispäällikkö

050 463 0732

antti.lippo@tampereenseutu.fi

Nuorten ääni kuuluu seutuyhteistyössä

Nuorten ääntä saadaan seudulla kuuluviin keväällä 2023 perustetun nuorisovaltuustojen yhteistyöryhmän kautta. Ryhmään kuuluu 16 jäsentä eli kaksi nuorisovaltuutettua jokaisesta kaupunkiseudun kunnasta. Yhteistyöryhmän kokoontumisissa seutusuunnittelijat ja päättäjät saavat suoran yhteyden nuoriin ja pääsevät kuulemaan heidän ajatuksiaan, toiveitaan ja ideoitaan.

Nuorisovaltuustojen yhteistyöryhmän jäseniä osallistui Ylöjärvellä vietetylle Seutupäivän vastaanotolle toukokuussa 2023.

Tavoitteena rajaton ja kestävä liikkuminen

Seutulaiset odottavat liikkumisen olevan sujuvaa yli kuntarajojen. Liikkumisen tulee olla myös taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä. Liikkumisen tavat muuttuvat, ja seutuyhteistyöllä kunnat kehittävät kaupunkiseudun liikennejärjestelmää yhdessä.

”Ihmiset liikkuvat ja tavaroita kuljetetaan kohteiden välillä. Liikennettä suunnitellaan yhteistyössä maankäytön kanssa, sillä työpaikkojen, asuntojen ja palvelujen sijainnit vaikuttavat liikkumis- ja kuljetustapoihin sekä niiden kehittämiseen”, sanoo liikennejärjestelmäpäällikkö **Tapani Touru**.

Seudullista liikennejärjestelmätyötä tehdään pitkäjänteisesti ja seudullinen kokonaisuus huomioiden. Työssä muodostetaan siltia strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden välille ja seurataan kehitystä. Yhteistyöhankkeista neuvotellaan valtion kanssa maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksessa. Kaupunkiseutu osallistuu myös muuhun kansallisen tason yhteistyöhön ja edunvalvontaan.

”Liikennejärjestelmän kehittyminen edellyttää, että valtio, seutu, kunnat sekä myös yritykset ja asukkaat kantavat kukin oman kortensa kekoon. Seudullisessa yhteistyössä katsotaan kokonaisuutta ja edistetään strategisesti merkittäviä teemoja”, Touru kuvaa työn verkostomaista luonnetta.

Seudullista raideliikennetyötä jo yli 10 vuotta

Seudun raideliikenteen eteen tehty yli kymmenen vuoden yhteistyö on tuottanut tuloksia. Ratikka kurottautuu Tampereelta kohti kehyskuntia, seudulla liikennöi M-juna, Tesoman seisake on valmis ja kehitystä edistetään seudulle laaditun lähijuna-liikenteen tulevaisuuskuvan pohjalta. Suunnitelman toteuttaminen on käynnistynyt vauhdilla, ja uusia seisakkeita on näköpiirissä.

Bussiliikenne on jatkossakin merkittävä joukko-liikennemuoto raiteiden ohella. Keväällä 2023 valmistunut raportti kertoo suuntaviivat seudullisesti merkittävään joukkoliikenteen kehittämiseen.

Tutustu raporttiin osoitteessa: <https://tampereen-seutu.fi/seutuyhteistyoyhteistyon-tuloksia/>

Kävelijöiden ja pyöräilijöiden seutu

Kävelyn ja pyöräliikenteen edistäminen on seudullisesti erittäin merkittävä kehityskohde. Työtä ohjaa kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisohjelma nimeltään ”Kaikkien käyttämä, kaikkien kehittämä, kaikkien kehuma”.

Ohjelmassa on viime aikoina keskitytty erityisesti pyöräliikenteen seudullisen pääverkon kehittämiseen. Pääpyöräverkko yhdistää seudun keskukset toisiinsa laadukkailla, ympärivuotisesti hoidetuilla ja kävelystä erotelluilla yhteyksillä. Keskuksissa kehitetään kävely-ympäristöjä ja viihtyisää kaupunki-elämää. Seudulliset pysäköinnin periaatteet auttavat miellyttävän kaupunkirakenteen ja matkaketjujen muodostamisessa.

Liikenteen ja liikkumisen tulevaisuus

Kasvava kaupunkiseutu, vanheneva väestö, niukat resurssit, tiivistyvät kaupungit ja luonnon monimuotoisuus ohjaavat meitä tila- ja resurssitehokkaampien vaihtoehtojen suunnitteluun. Keskeinen teema on liikenteen päästöjen vähentäminen. Teknologinen kehitys ja digitalisaatio antavat tukea perinteisten keinojen ohella. Vuonna 2023 laadimme kartan siitä, miten uudet teknologiat otetaan liikennejärjestelmän kehityksen tueksi. Tulevina vuosina toteutamme jo valmistuneita tiekarttoja ja jatkamme kokonaisuuden suunnittelua.

Kysy minulta lisää:

Tapani Touru

Liikennejärjestelmäpäällikkö

040 503 4237

tapani.touru@tampereenseutu.fi

Maankäyttöyhteistyö rakentaa eheän ja toimivan seudun

Tampereen kaupunkiseutu kasvaa vauhdilla. Seutulaisia on nyt jo yli 0,4 miljoonaa, ja elinvoimaa ylläpitävän kasvun halutaan jatkuvan. Kasvun ohjaaminen onkin viihtyisän ja toimivan seudun rakentamisessa tärkeää.

”Yhteistyö kuntien kaavoitusjohdon kanssa varmistaa seudun yhdyskuntarakenteen kestävän ja tasapainoisen kehityksen. Katsomme seutua lintuperspektiivistä, kokonaisuutta optimoiden ja vahvuuksia korostaen. Näin lisäämme painoarvoamme Suomessa ja maailmalla”, toteaa seutusuunnittelupäällikkö **Kaisu Kuusela**.

Laadukas suunnittelu tukee hyvää elämää

Maankäytön ja asumisen työryhmässä kunnat luovat yhteistä näkymää maankäytön strategiseen kehittämiseen sekä asuntopoliittikkaan. Kasvun ohella puhutaan myös laadukysymyksistä.

”Laadukas ja mielenkiintoinen kaupunki viihtyisine ja tasapainoisine kaupunginosineen on kilpailutekijä ja osa hyvää elämää, jota mm. seudullisessa asuntopoliittisessa ohjelmassa painotetaan”, Kaisu Kuusela kertoo.

Hyvä esimerkki onnistuneesta pitkäjänteisestä maankäyttöön liittyvästä työstä on kymmenen vuotta sitten tehty päätös suunnata kasvua nykyisen yhdyskuntarakenteen sisään. Tämä mahdollistaa nyt lähijunan ja seuturaitiotien suunnittelun sekä kaupunkimaisen rakenteen kehittämisen.

Työryhmässä seurataan ja arvioidaan yhdyskuntarakenteen kehitystä vuosittain mm. MAL-sopimuksen seurannan yhteydessä. Muita tärkeitä teemoja ovat asuntorakentamisen laatu ja monipuolisuus, segregaatiokehityksen ehkäisy ja elinympäristöjen laadutekijöiden, kuten kuntien keskustojen ja virkistysalueiden kehittäminen.

Rakennesuunnitelma tukee kehittämistä

Maankäytön ja asumisen työryhmän keskeisiä työvälineitä ovat keväällä 2023 valmistunut Rakennesuunnitelman 2040+ luonnos sekä sen pohjalta laadittava uusi maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus. Rakennesuunnitelmaan on koottu kuntien yhteinen visio seudun maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän kehityksestä tulevana vuosikymmeninä. Lue lisää Rakennesuunnitelman 2040+ luonnoksesta sivulta 5.

Seuraavaksi tarkasteluun vehreys ja vesistöt

”Koska viherrakenne on arvo sellaisenaan ja asukkaille, muuttajille ja matkailijoille tärkeä elementti kaupungissa, nostamme tulevassa sini-viherstrategiassa esiin kaupunkiluonnon vahvistamisen, seudullisen viherverkoston ja vesistöjen virkistyskäytön. Ne kaikki tekevät asuinympäristöistä viihtyisämpiä. Työryhmämme osallistuu myös uuden MAL-sopimuksen valmisteluun”, Kaisu Kuusela kertoo.

Kysy minulta lisää:

Kaisu Kuusela

Seutusuunnittelupäällikkö

040 579 3396

kaisu.kuusela@tampereenseutu.fi

Yhteistyöllä laatua ja tehokkuutta sivistyspalveluihin

Tampereen kaupunkiseutu on valtakunnallinen esimerkki kuntien palveluyhteistyöstä. Yhteistyömme seudun sivistys-, vapaa-aika- ja hyvinvointiasioissa tarjoaa laadullisesti korkeatasoiset ja yli kuntarajan toimivat palvelut. Seutuyhteistyö lisää myös toiminnan tehokkuutta, kun palveluita voidaan suunnitella ja kehittää yhdessä kahdeksan erillisen kunnan sijaan.

”Seudullisessa sivistisyhteistyössä kuntien henkilöstön ammatillisen kehittyminen, osaamisen jakaminen ja vertaistuki hoituvat yhteistyössä. Me huolehdimme myös edunvalvonnasta, kun koulutusta ja kasvatusta uudistetaan”, hyvinvointipäällikkö **Merja Nordling** kertoo.

Palveluyhteistyö sisältää monia yhteisiä toimintamuotoja ja työvälineitä. Näitä ovat muun muassa eri toimialojen kuten opetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-aikapalvelujen seudulliset tiekartat palvelujen kehittämiseksi sekä palvelujen seutuvertailut. Yhteistyössä järjestetään myös henkilöstön täydennyskoulutus ja osaamisen kehittäminen.

Huolehdimme myös yksityisen palvelutuotannon ohjauksesta ja valvonnasta varhaiskasvatuksessa. Tampereen seudulla on sovittu yhteiset koulujen työ- ja loma-ajat, sopimukset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksesta yli kuntarajojen, seutuopistot sekä monta muuta kuntalaisten arkea helpottavaa käytäntöä.

Seutuliike-ohjelmalla lisätään liikkumista

Seutuliike-ohjelmalla rakennetaan seudullisia ratkaisuja liikkumisen lisäämiseksi sekä liikkumattomuuden haittojen ja kustannusten vähentämiseksi. Kärkihankkeet ovat Liikkuva toisen asteen opiskelija (2023–2024), Liikkuva yläkoululainen (2024) ja Liikkuva aikuinen (2025).

Tutkimusten mukaan vähiten liikkuva ryhmä kaupunkiseudulla on toisen asteen opiskelijat. Kaupunkiseudulla lukiota käyvä nuori liikkuu

vähemmän kuin työuransa loppupuolella oleva yli 60-vuotias. Siksi keskitymme aluksi toisen asteen opiskelijoiden arkiliikkumiseen ja sen lisäämiseen.

Asukkaiden hyvinvointia edistämässä

Tuemme kuntien hyvinvointijohtamista, jolla asukkaiden hyvinvointia edistetään muun muassa seudullista tietoa ja prosesseja hyödyntäen. Osallistumme seudun sini-viherstrategian laadintaan ja kehitämme nuorten kouluoloja koulusegregaation ehkäisyyn keskittyvien hankkeiden kautta. Tuemme kuntia lisäksi monipuolisten virkistys- ja vapaa-ajan palveluja tarjoamisessa koko seudun väestölle erilaisia yhteistyötapoja hyödyntäen. Yhteistyöllä rakennamme myös kansainvälistä kasvatusta- ja koulutuspolkua.

Lisää yhteistyön alueita

- Seudullinen osaamisen kehittämisen palvelu (Osake-toiminta)
- Seutuireittien ja virkistysalueiden kehittäminen
- Liikkumisen edistäminen ja liikkumattomuuden kustannusten hillintä (Seutuliike)
- Nuorisotyön kehittäminen
- Seutuopistotoiminta ja yhteistyö taiteen perusopetuksessa
- Lukiodien laatukriteerien määrittäminen

Kysy minulta lisää:

Merja Nordling

Hyvinvointipäällikkö

040 588 1902

merja.nordling@tampereenseutu.fi

Seututieto visualisoi seudun kehitystä

Kun seudun kahdeksan kunnan paikkatiedon asiantuntijat kokoontuvat yhdessä kehittämään ja yhtiämään paikkatietoja ja muita tietoaineistoja, saadaan uusia näkymiä koko seudun kehitykseen.

Seudullisen paikkatietotyöryhmän tuottamaa tietoa hyödynnetään yhteistyön eri sektorien suunnittelyssä sekä tietojohdamisessa. Muun muassa MAL-sopimuksen vuotuinen seuranta tukeutuu vahvasti paikkatiedon seudullisiin karttoihin ja analyysiin.

”Seudullinen suunnittelu ja seuranta perustuvat yhteiseen tietopohjaan. Yhteistyöllä säästämme myös resursseja sekä kehitämme uusia tietotuotteita ja välineitä seudun ja kuntien tietojohdamisen tueksi. Samalla seuraamme alan kansallista kehitystä ja otamme siihen yhdessä kantaa Tampereen seutuna”, toteaa seututietopäällikkö **Jussi Välimäki**.

Ikkuna Tampereen kaupunkiseudulle

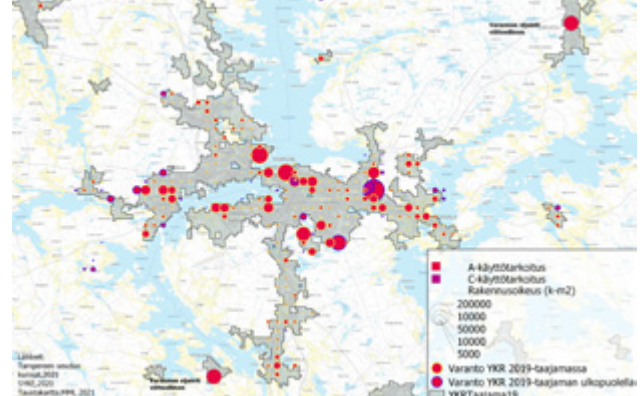
Paikkatiedon lisäksi myös seudullisesta näkökulmasta koottu ja analysoitu tilastotieto on tärkeä osa seudullisen tietotuotannon kokonaisuutta. Yksi näkyvä seudullinen tietotuote on seututoimiston julkaisema väestö- ja työllisyyskatsaus, joka kokoaa yhteen seudun kehityksen avainlukuja kuukausitasolla. Lisäksi tehdään seutuvertailuja mm. koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta.

Työnä datan avaaminen

Tulevina vuosina jatkamme seudullisen tietopohjan kehittämistä. Panostamme tiedon visualisointiin, seurantamittareihin sekä tietojohdamisen ja päätöksenteon välineiden kehittämiseen. Lisäksi jatkamme datan avaamista kuntalaisille ja yrityksille. Tavoitteemme on, että toiminta on läpinäkyvämpää ja tieto yhä useamman tahon hyödynnettävissä.

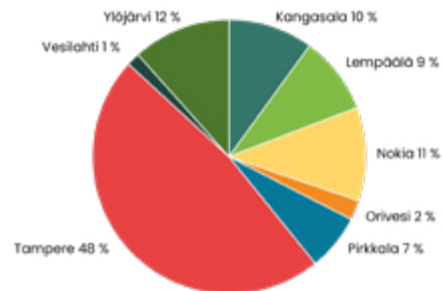
Esimerkkejä seudun tietotuotannosta

Seudullinen tonttivaranto

Sivistyksen seutuvertailut

Kuntien osuus seudun oppilasmäärästä lukuvuonna 2021–2022

Väestökatsaukset

Väestönkasvu 2021 ja 2022

Kysy minulta lisää:

Jussi Välimäki

Seututietopäällikkö

040 503 2554

jussi.valimaki@tampereenseutu.fi

Seutuyhteistyön tuloksia vuodesta 2005

Tampereen kaupunkiseudulla tehdään Suomen vaikuttavinta seutuyhteistyötä, jotta kuntalaisten arki olisi sujuvaa ja seudun tulevaisuus kestävä. Yhteistyöstä vastaa Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä, joka on perustettu vuonna 2005. Olemme saavuttaneet yhdessä jo paljon!

PALVELUT

- Palveluyhteistyösuunnitelma
- Palveluverkkosuunnitelma
- Vesihuoltoyhteistyösuunnitelma
- Tietohallintostrategia ja johtoryhmä
- Tredu, 2. aste
- Seutuopistot
- OPS-yhteistyö ja OSAKE-yhteistyö
- Palvelusopimukset ja vapaa valinta, yhteinen kouluvuosi
- Teknisten palvelujen yhteiset käytännöt

YHDYSKUNTARAKENNE

- Rakennemalli
- TASE – Tampereen seudun liikenne
- Asuntopoliittinen ohjelma
- Ilmastostrategia
- Seudullinen vesihuolto -selvitys
- Maapoliittiset periaatteet
- Hajarakentamisen periaatteet
- MAL-sopimukset 1-2
- Rakennesuunnitelma
- Keskustabarometri
- Joukkoliikennelautakunta
- Lähijunaliikenteen kehittämissuunnitelma
- Kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma
- Keskitehokas asuminen

MUU

- Seudullinen tietohallinto
- Seudullinen elinkeinoyhtiö
- Tampereen seudun EU-toimisto
- Elinvoimainen Tampereen kaupunkiseutu -selvitys

SEUTUSTRATEGIA 2005

SEUTUSTRATEGIA 2011

- Seutuvertailut
- Seutuliiike
- Seutureitit
- Seutumuseo
- Seutuvaraamo
- Toimialatiekartat
- Hyvinvointiympäristöohjelma
- Seutusatamat

- Hyvinvointijohtaminen
- Seutuliiike-ohjelman toimeenpano
- Lukioyhteistyön koordinaatio ja toisen asteen yhteistyö
- Palvelualuejen tiekartat ja seutuvertailut

- MAL-sopimukset 3-4
- Asuntopoliittinen ohjelma
- Asuinalueiden eriytyminen
- Lähijunaliikenteen kehittyminen
- Seuturaitiotiesuunnitelma
- Kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen
- Keskustojen kehittäminen
- Seudullinen viherverkko
- Rajaton seutu - elinkeinot yk-rakenteessa
- Hiilineutraali Tampereenseutu 2030

- MAL5-sopimus ja seuranta
- Kaupunkiseutusuunnitelma/
Rakennesuunnitelma
- Lähijunaliikenteen vakiinnuttaminen
- Seuturaitiotien suunnittelu
- Seudulliset elinkeinovyöhykkeet
- Liikenneturvallisuus ja liikkumisen ohjaus
- Paikkatiedon ja tietotuotannon kehittäminen
- Ilmastomuutoksen hillintä, sopeutuminen ja varautuminen
- Segregaation seuranta ja ehkäisy

- Lentoliikenne-/saavutettavuus-hanke
- Työllisyyskokeilu
- Edunvalvonta
- Paikkatieto ja seututieto

- Tulevaisuuden ennakointityö
- Seudullinen osallisuustyö
- Kunnalliset TE-palvelut

SEUTUSTRATEGIA 2017

SEUTUSTRATEGIA 2022

Seudullisia tapahtumia

2019

Seutufoorumi

Seutufoorumi on päättäjätapahtuma, joka järjestetään kuntien valtuutetuille ja virkajohtolalle vuosittain, usein marras-joulukuussa. Seutufoorumeissa käsitellään seudullisesti merkittäviä asioita ja verkostoidutaan.

2022

Seutupäivä

Seutupäivä on seutuyhteistyön syntymäpäivä. Sen ajankohta on touko-kesäkuun vaihe, mikä muistuttaa kaupunkiseudun kuntayhtymän toiminnan käynnistämisestä 1.6.2006. Seutupäivää juhlistetaan vuosittain Seutupäivän vastaanotolla, joka kiertää eri kunnissa. Järjestelyistä vastaavat Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ja seutupäivän järjestävä isäntäkunta. Ensimmäinen Seutupäivä järjestettiin vuonna 2010 Nokialla.

Vuoden 2023 Seutupäivä järjestettiin Ylöjärvellä. Tapahtuma järjestetään seuraavaksi vuonna 2024 Orivedellä, 2025 Lempäälässä, 2026 Pirkkalassa, 2027 Vesilahdella, 2028 Nokialla, 2029 Kangasalla ja 2030 Tampereella.

2023

2023

2022

Seudun tonttipäivä

Tonttipäivä on kaupunkiseudun alueen rakentajille ja rakennuttajille suunnattu asiantuntijataapahtuma, joka järjestetään vuosittain. Sen tarkoituksena on esitellä kuntien tonttitarjontaa ja käydä vuoropuhelua asuntotuotannon kehittämisestä kaupunkiseudun asuntopolitiikan toteuttamiseksi.

2023

Tampereen kaupunkiseudun yhteistyökumppaneita

Kaupunkiseudun kuntayhtymä on laajasti verkostoitunut. Osallistamme kuntien lisäksi sidosryhmiä seudulliseen suunnitteluun.

Business Tampere

Business Tampere on Tampereen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyhtiö, joka edistää investointeja ja luo houkuttelevan ympäristön kestäväälle liiketoiminnalle. Se löytää yrityksille kumppaneita ja kasvumahdollisuuksia sekä tarjoaa asiantuntemusta yritystoiminnan kehittämiseen, sijoittamiseen ja kansainvälistymiseen. Viime vuosina Tampereen kaupunkiseudulle on sijoittunut useita mielenkiintoisia yrityksiä seudullisen vetovoiman ja yhteistyön ansiosta, esimerkiksi vuonna 2020 tänne rantautuneet teknologiayritykset Microsoft ja HMDI. Lisäksi FilmTampere on houkuttellut kaupunkiseudulle kansainvälistä elokuvatuotantoa.

Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan liitto on lakisääteinen aluekehitysorganisaatio 23 kuntaa kattavan maakunnan alueella. Sen toiminta-alueita ovat aluekehittäminen, maankäyttö ja liikenne, innovaatio- ja tulevaisuustyö sekä edunvalvonta.

Pirkanmaan Yrittäjät

Pirkanmaan Yrittäjät on pienten ja keskisuurten yritysten etu- ja palvelujärjestö, jonka tehtävä on parantaa yrittäjien asemaa ja yrittämisen edellytyksiä Pirkanmaalla.

Tampereen kauppakamari

Tampereen kauppakamari on Pirkanmaalla toimiva elinkeinoelämän edunvalvonta- ja palvelujärjestö. Se edistää Pirkanmaalla elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja valvoo elinkeinoelämän etuja.

Ministeriöt

Teemme aktiivisesti yhteistyötä liikenne- ja viestintäministeriön, ympäristöministeriön, valtionvarainministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Yhteistyökumppaneitamme ovat myös valtion keskusvirastot.

Tampereen yliopisto

Osallistamme seudullisiin työryhmiin asiantuntijajäseniä Tampereen yliopistosta.

EU-yhteystoiminta

Tampereen kaupunkiseudulla ja Pirkanmaan liitolla on yhteinen EU-toimisto Brysselissä. Työhön sisältyy EU-edunvalvonta strategisissa asioissa, tärkeiden hankkeiden edistäminen, Eurooppa-verkostojen luominen ja ylläpitäminen, EU-rahoitusohjelmien seuraminen sekä alueen toimijoiden EU-asiantuntemuksen kehittäminen. Merkittävimpiä edunvalvontakohteita ovat Suomen pääradan EU-rahoitusmahdollisuudet.

EU-yhteysjohtajana toimii **Hannele Räikkönen**.
<https://tampere-region.eu/>

Seutupäätäjän työkalenteri

2021

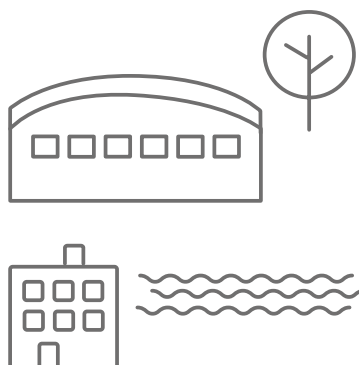
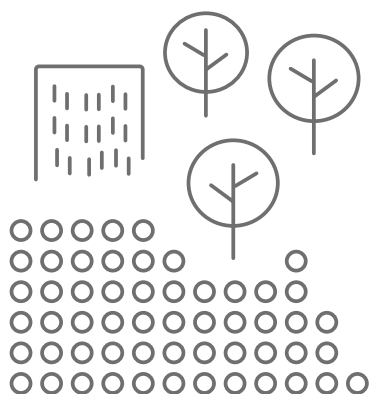
2022

2023

Uuden seutustrategian valmistelu

Seutustrategian toteutuksen käynnistys

MAL4-sopimus toimeenpano ja seuranta

MAL5-sopimuksen hyväksyminen

Kansainvälistymisen

Seutuliike-ohjelma

Tietohallintostrategia

Rakennesuunnitelman 2040 päivitys

Seudullisen asunto-
poliittisen ohjelman
hyväksyminen

Seutuluoitsin
tulevaisuus-
kuvat kunnille

Saavutettavuus-
ohjelman
arviointi

Tampereen
raitiotieliikenteen
käynnistyminen

Kansalaispaneeli:
Suuri
seutukeskustelu

Kansallis-
osallisuuden
edistäminen

Lähijunaliikenteen
visio ja tiekartta

Joukkoliikenteen kehityskuva sekä
lähijunaliikenteen ja seuturatikan
vaiheittainen toimeenpano.

Kävelyn ja pyöräilyn ohjelman toimeenpano

Asukasosallisuus: Seutupaneeli

Koulusegregaation ehkäisy

Hyvinvointijohtamisen kehittäminen

☀️ Seutupäivä

☀️ Seutupäivä

☀️ Seutupäivä

💬 Seutufoorumi

💬 Seutufoorumi

💬 Seutufoorumi

2024

2025

Seutustrategian
arviointi ja evästy-
s uudelle kaudelle

MAL5-sopimuksen toimeenpano ja seuranta

Hiilineutraali
Tampereenseutu-
strategian
päivittäminen

Kuntavaalit

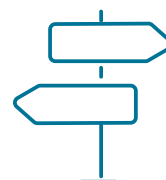
tilannekuva ja suunta

Seutuliike-ohjelman toimeenpano

Asumisen laatuohjelma

Seudullisten teollisuusalueiden kehittäminen

Sini-viherstrategia

Osallisuusverkosto

Seutupäivä

Seutupäivä

Seutufoorumi

Seutufoorumi

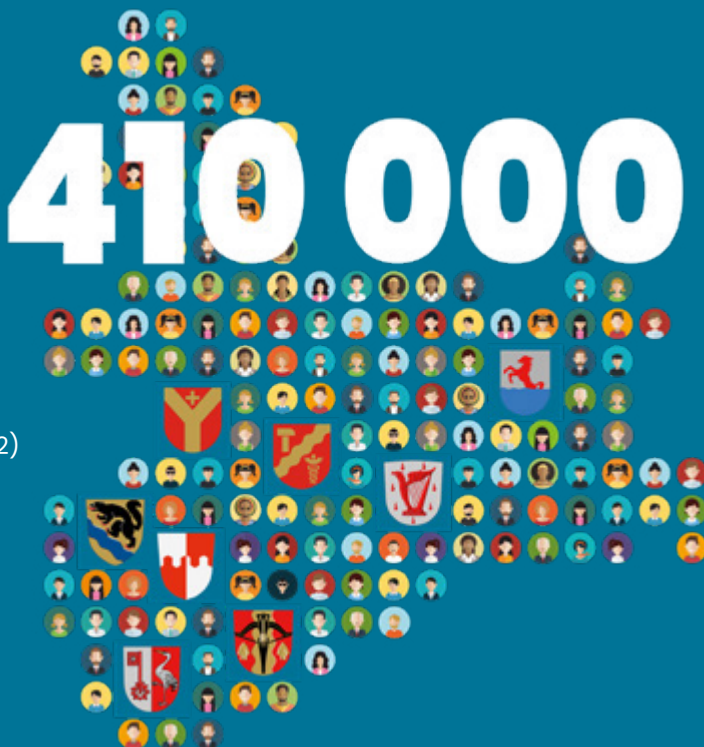

Tampereen kaupunkiseudulla 410 000 asukasta

Tampereen kaupunkiseutu siirtyi eurooppalaisten metropolien kokoluokkaan, kun se saavutti 0,4 miljoonan asukkaan rajapyykin elokuussa 2021.

Tampereen kaupunkiseutuun kuuluvat asukkaat (2022)

Tampere	249 060
Nokia	35 361
Ylöjärvi	33 608
Kangasala	32 965
Lempäälä	24 578
Pirkkala	20 404
Orivesi	8 939
Vesilahti	4 506

Seutukatsaus pitää sinut ajan tasalla

Seutukatsaus on neljä kertaa vuodessa sähköpostiin kilahtava uutiskirje, joka kertoo seutuyhteistyön tuoreimmat kuulumiset ja vinkkaa tulevista seututapahtumista. Tutustu Seutukatsauksiin osoitteessa <https://tampereenseutu.fi/seutukatsaus/>

Seuraa meitä

www.tampereenseutu.fi

Tampereen kaupunkiseutu
-Tampere City Region

tampereenseutu

tampereenkaupunkiseutu

tampereenseutu

Tule Seutupaneeliin vaikuttamaan!

Tahdotko vaikuttaa Tampereen seudun suunnitteluun ja kehittämiseen? Liity Seutupaneeliin! Seutupaneeli kokoaa yhteen Tampereen kaupunkiseudun kehittämisestä kiinnostuneet asukkaat. Sen jäsenenä saat sähköpostiisi tietoa ajankohtaisista kyselyistä, asukastilaisuuksista ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Paneeliin kuuluu jo yli 1 800 asukasta, liity sinäkin:
<https://tampereenseutu.fi/seutupaneeli/>